

Απρίλιος 1986

Τ. 179
45σεντ

120
ΣΕΛΙΔΕΣ

teens

ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΑ NIATA

ΞΑΦΙΣΣΕΣ

- * Εονική
- Αγγλίας
- * Α--Ηα
- * Ελπίδα

Θρίαμβος
το δεύτερο Πάρτυ μας!

ΓΙΟΥΡΟΒΙΖΙΟΝ
ΟΙ ΒΕΤΕΡΕΣ
ΕΞΕΛΙΞΙΣ

Η SANDRA ΣΤΗ ΛΕΜΕΣΟ!

ΙΕΡΕΣ ΜΝΗΜΕΣ

Επιμελεία στηλης ΣΤΑΛΩ Χαραλάμπους

Φίλοι μου.

το προσφυγικό σωματείο «ΑΓΙΟΣ ΜΑΜΑΣ» των Μάνδρων Αμμοχώστου εδρεύει στη Λάρνακα. Όλοι οι χωριανοί ανταμώνουν κάθε χρόνο το Σεπτέμβρη, να πουν για ότι έχασαν, για όλα τούτα τα χρόνια μακριά από το χωριό τους.

— Γεια σας χωρκανοί.

— Καλώ σας βρήκαμε.

— Απόκαμαν τα χέρια μας να υφαίνουν την υπομονή, κουράστηκε το βλέμμα να γνωντεύει τεντωμένο τον ορίζοντα. Βάρυνε και ο λογισμός. Πότε θα πάμε χωρκανοί;

— Δεξέρω. Τόσα χρόνια! Δεν αντέχουμε πια. Ναι, κρατάνε την ελπίδα με τα δόντια. Δεζητούν πολλά. Ζητούν μονάχα τις Μάνδρες, τη ζωή τους, τα σπίτια τους.

Ναι, όλοι αγαπήσαμε τις Μάνδρες πάνω απ' όλα. Πάνω από μας τους ίδιους, πάνω από τη ζωή, τα νιάτα μας, τα όνειρά μας. Τις κρατήσαμε, ότις, και δήλω τη σκλαβωμένη γη μας και τη στήσαμε ψηλότερα από κάθετι...

— Γι' αυτό θα ξαναπάμε. Είναι ζήτημα χρόνου!

ΣΤΑΛΩ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Οι Μάνδρες Αμμοχώστου

Ένα απλό βλέμμα προς το Βορρά, εξισώνεται με ένα κομμάτι σκλαβωμένης γης μας.

Ένα βλέμμα προς τα αγαπημένα μας χωριά και τις πόλεις εξισώνεται με μια ολόκληρη ζωή γεμάτη χαρά, ευλογία, ελπίδες και όνειρα:

Και σήμερα το βλέμμα και η σκέψη μας φτερουγίζει πέρα μακρύ σε ένα χωρίο που βρίσκεται στις πλαγιές του Πενταδακτύλου, τις Μάνδρες της επαρχίας Αμμοχώστου.

Πολλοί, πάρα πολλοί από μας ουδέποτε επισκέφτηκαν το γραφικότατο χωρίο, αλλά σήμερα επιχειρούμε όλοι ένα νεορό προσκύνημα στις Μάνδρες. Πάμε λοιπόν μαζί, να το γνωρίσουμε και να το τοποθετήσουμε σε μια θέση στην καρδιά μας όπως και τόσα άλλα μέρη μας. Γιατί είναι και οι Μάνδρες ένα κομμάτι σκλαβωμένης γης μας. είναι και οι

Μανδριώτες μια μονάδα, στο σύνολο των 200,000 προσφύγων μας.

Το χωρίο συνορεύει με την Ακανθού, τον Άγιο Ιάκωβο, το Πλατάνι, και τα Άρδανα. Όπως λέει ένας ιστορικός το χωρίο πρέπει να κτίστηκε το 1738. «Ολοι τότε οι κάτοικοι ήταν νομάδες και πολύ πιθανόν το όνομα του, να το πήρε από τις πολλές μάντρες που κτίστηκαν εκεί.

Πολιούχος ο Άγιος του χωριού, ο Άγιος Μάμας.

Στο ξωκλήσι της Παναγίας της Γαλακτοτροφούσας που βρισκόταν κοντά στο χωρίο, υπήρχε αγίασμα το οποίο έσταζε από σταλακτίτες που έμοιαζαν με τα στήθη γυναικά.

Όσες νέες μητέρες είχαν πρόθλημα με τα στήθη τους, έρχονταν εδώ στο ξωκλήσι, ντύνονταν στ' άσπρα, σαν νύμφες, και στη συνέχεια οι ιερέας

αφού έκαμνε δέηση στην Παναγία ράντιζε τη γυναίκα με το αγίασμα.

Αγίασμα έπαιρνε και μαζί της και άλειφε τα στήθη της, που θεραπεύονταν αμέσως. Στο ξωκλήσι αυτό που απόκτησε παγκύπρια φήμη έρχονταν μητέρες τόσο από τα γύρω χωριά όσο και από πολύ μακριά.

Ακόμη στο πολύ γνωστό ξωκλήσι της Παναγίας του Τοχνιού που βρισκόταν και αυτό στο «ύνορα» του χωριού, ήταν ένα μικρό βυζαντινό εκκλησάκι με μικρό τρούλλο που καθόταν πάνω σε σταυροειδή στέγη. Κτίστηκε γύρω στα 1600 μ.Χ. Εσωτερικά το μοναστήρι είχε πολυάριθμες τοιχογραφίες και το εικονοστάσι του ήταν σπάνιας τέχνης.

Στο μοναστήρι πολύ παλιά έμεναν καλόγεροι. Το ιστορικό της ιδρυσης του μαναστηρίου λέει πως κατά τη διάρκεια της

Τουρκοκρατ μ.Χ. τρεις κι λόγεροι απενέβηκαν σε κρημνό βρά στα βόρεια

1-2 μιλά γ Στο βράχο

Τούρκοι. Οι προσευχήθηκαν παρα δώσει δύναμη για να γλυτι Τούρκους, κα νονταν θα εί προς τιμή της ξαν και κάθε έκτισαν το μοι

Οι Τούρκοι συνέχιαν να μ λόγερους έπε χο και σκοτώθι Βράχος πήρ «ΦΟΝΙΑΣ».

Κοντά στο μ λόγερο ή κάπο νεώτεροι, φύτε ρίσι που σήμερι τα πιο ψηλά δ πρου και για να τον κορμό του άνδρες με ανε

10 ΦΛΑΣ

υμε πια.
Δε ζητούν
τη ζωή

πάνω απ'
ι από τη
φρατήσαμε,
και τη στή-

α χρόνου!

ΑΛΑΜΠΟΥΣ

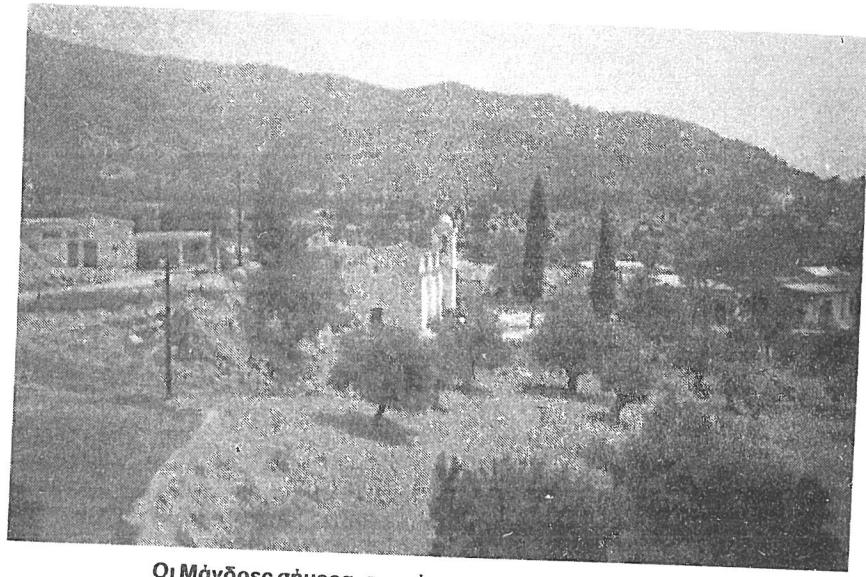
ζη στην Πα-
υναίκα με το

· και μαζί της
ιθή της, που
μέσως. Στο
ιυ απόκτησε
έρχονταν μη-
γάρ γύρω χωριά
μακριά.

· ύ γνωστο ξω-
γιας του Το-
σταν και αυτό
· χωριού, ήτα-
ντινό εικλη-
τρούλλο που
ε σταυροειδή
γύρω στα 1600
το μοναστήρι

ες τοιχογρα-
νονοστάσι του
(νης.

· πολύ παλιά
οι. Το ιστορικό
μαναστηριού
διάρκεια της

Οι Μάνδρες σήμερα, στα χέρια του Τούρκου εισθολέα.

Τουρκοκρατίας γύρω στα 1600 μ.Χ. τρεις καταδιωκόμενοι καλόγεροι από τους Τούρκους ανέβηκαν σε ένα ψηλό και απόκρημνο βράχο που βρίσκεται στα δύρφεια του μοναστηριού 1-2 μίλια για να γλυτώσουν. Στο βράχο ανέβηκαν και οι Τούρκοι. Οι καλόγεροι τότε προσευχήθησαν στη Παναγία και την παρακάλεσαν να τους δώσει δύναμη για «πετάξουν» για να γλυτώσουν από τους Τούρκους, και όπου προσεγιώνονταν θα έκτιζαν μοναστήρι προς τιμή της. Πράγματι, πέταξαν και κάθησαν εκεί, όπου έκτισαν το μοναστήρι.

Οι Τούρκοι προσπαθώντας συνέχεια να μιμηθούν τους καλόγερους έπεσαν από το βράχο και ακοτώθηκαν. Από τότε ο Βράχος πήρε το όνομα «ΦΟΝΙΑΣ».

Κοντά στο μοναστήρι οι καλόγεροι ή κάποιοι μεταξύ τους νεώτεροι, φύτεψαν ένα κυπαρίσιο που σήμερα είναι ένα από τα πιο ψηλά δέντρα της Κύπρου και για να «αγκαλιάσουν» τον κορμό του χρειάζονταν 7 άνδρες με ανοικτά και τα 2.

τους χέρια. Το μοναστήρι γιόρταζε κάθε 25η Μαρτίου.

Από ευρήματα που θρέθηκαν γύρω από το χωρίο, φαίνεται πως υπήρχε εδώ στην περιοχή ανεπτυγμένος πολιτισμός από το 3000 περίπου π.Χ. Οι αρχαίοι κάτοικοι των περιοχών αυτών στις Μάνδρες, καταδιωκόμενοι μαζεύτηκαν εδώ γιατί τους παρείχε μεγάλη ασφάλεια. Έτσι έγιναν οι Μάνδρες...

Ο «Αρχάγγελος» κτίστηκε λιγο

πριν την εισβολή στα ερει-

πια παλιού εξωκλησιού που

καταστράφηκε από τους Τούρ-

κους κατά την περίοδο της

τουρκοκρατίας.

Οι Μάνδρες Αμμοχώστου, το μικρό αλλά γραφικό χωριούδικι είχε 400-500 κατοίκους, και ήταν ένα από τα πιο όμορφα χωριά της επαρχίας Αμμοχώστου. Ήταν κτισμένο ανάμεσα σε καταπράσινα πεύκα και άγρια βλάστηση, και απένιζε με όλη την μεγαλοπρέπεια και την αγνότητα του το κόλπο της Αμμοχώστου.

Αλλά, τότε που έγινε το κακό και ήρθαν οι ερπύστρεις των Τούρκων εισθολέων, οι

Μάνδρες καταλήφθηκαν μπροστά στα μάτια των κατοίκων τους. Όμως αυτοί δε έχασαν ποτέ. Οι Μανδριώτες έχουν μάθει στα παιδιά τους να κρατούν ατάραχο το βλέμμα προς τα εκεί, και έφερουν που πρέπει να δείχνει το μικρό δακτυλάκι τους: — Έτσι, να απλώσω το χέρι μου και να δρασκελίσω τούτη την πράσινη γραμμή. Έτσι μονάχα και να ανασάνω τον αέρα της γης μου, των Μινδρών. Ναι, έτσι αφήνω τη μνήμη μου να κυλήσει και να φτάσει εκεί όπου μόλις χτες γνώρισαν οι γονείς μου τη ζωή, και οι παπούδες μου. Όπου χτες τραγούδαγε γλυκά το πικιάθλι των χωρικών του... Έτσι μοναχά να απλώσω το χέρι μου και εφτύς θα ξαναταμώω μαζί με τις Μάνδρες.

ΚΕΙΜΕΝΟ

ΣΤΑΛΩ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

(Ευχαριστώ τον Ανώτερο Υπα-
στυνόμιο — Υπεύθυνο αξιωμα-
τικό πόλεως Λάρνακας κ. Σωτή-
ρη Χαραλάμπους για τις πληρο-
φορίες που μου έδωσε για τις
Μάνδρες).